

Onderzoeksplan: Evaluatie Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2016 – 2019

Beleidsevaluatie ex art.217a PW

Opdrachtgever: Sas Terpstra

Opdrachtnemer/projectleiding: Ingmar Koch

Portefeuillehouder(s): Anne-Marie Spierings

Doorlooptijd: februari 2019- juli 2019

Versie d.d.: 1.0 – 26 februari 2019

Corsa-nummer: C2239768 / 4478958

1 Aanleiding/achtergrond/probleemstelling

Toezichthouden is een van de kerntaken van de provincie. Bij het interbestuurlijk toezicht gaat het om toezicht van de provincie (GS) op de taakuitvoering van medebewindstaken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de provincie.

Eind 2015 hebben GS het *Beleidskader interbestuurlijk toezicht 2016-2019* vastgesteld. Op basis hiervan oefenen GS op zes verschillende gebieden toezicht uit op de lokale overheden:

Archief- en informatiebeheer

Toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven zijn essentieel voor een goede uitvoering van de bestuurszaak. Hierbij is het op orde zijn van de digitale en papieren archivering een voorwaarde om alle andere overheidstaken goed uit te kunnen voeren. Wanneer overheidsarchieven niet volledig en betrouwbaar zijn, belemmert dat een goede bedrijfsvoering en de verantwoording naar de samenleving.

Financieel toezicht

Een gezonde financiële positie van de lokale overheden is belangrijk, om te voorkomen dat gemeenten die er financieel slecht voor staan, anders via artikel 12 van de Financiële verhoudingswet een beroep moeten doen op de collectieve middelen van alle andere gemeenten

Huisvesting vergunninghouders

De Huisvestingswet bepaalt dat gemeenten vergunninghouders van huisvesting moeten te voorzien. Dit zijn asielzoekers met een verblijfsvergunning. De rijksoverheid bepaalt ieder half jaar het aantal vergunninghouders dat iedere gemeente moet plaatsen c.q. huisvesten. Het tijdig realiseren van deze vastgestelde taakstelling is belangrijk, zodat centrale opvangcentra beschikbaar zijn voor de instroom van nieuwe asielzoekers die nog in procedure zijn. Voorts bevordert het een snelle integratie van vergunninghouders in de Brabantse samenleving.

Monumentenzorg

Het toezicht op de monumentenzorg richt zich op de wijze waarop gemeenten hun taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten uitvoeren. Hierbij gaat het om de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van onroerende goederen die van belang zijn door hun historische, volkskundige, artistieke, wetenschappelijke, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde. Indien gemeenten deze taken niet goed uitvoeren, is het risico groot dat onroerend cultureel erfgoed voorgoed verloren gaat.

Omgevingsrecht

Omgevingsrecht is een verzamelterm voor wet- en regelgeving die gaat over de fysieke leefomgeving zoals milieu, natuur, water en ruimtelijke ontwikkeling. Het

hoofddoel van het omgevingsrecht is een veilige en gezonde leefomgeving te bewerkstelligen en deze op een duurzame en doelmatige wijze te kunnen behouden, beheren, gebruiken en ontwikkelen. De gemeenten spelen daarbij een belangrijke rol door een adequate uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Als de lokale overheden deze VTH-taken niet goed uitvoeren, kan dat grote invloed hebben op de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.

Ruimtelijke ordening

De ruimte in Noord-Brabant is schaars. Er is onder meer ruimte nodig voor woningen, wegen, spoorlijnen, vliegvelden, bedrijventerreinen en natuur. De overheid stelt plannen op om de ruimte te verdelen en gebieden aan te wijzen voor bepaalde bestemmingen. Gemeenten spelen hierin een belangrijke rol door het opstellen van structuurvisies en bestemmingsplannen. Belangrijk daarbij zijn onder meer de actualiteit en handhaving van de bestemmingsplannen en de aanwezigheid van één of meer structuurvisies.

Conform het Beleidskader interbestuurlijk toezicht 2016-2019 stellen GS ieder jaar een uitvoeringsprogramma vast. Het aflopen van het beleidskader is aanleiding om het beleid te evalueren. Hierin staat welke activiteiten in een jaar uitgevoerd worden. Ieder jaar worden alle gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen door de provincie beoordeeld. Dit noemen we systematisch toezicht. Daarnaast worden ook ieder jaar zogenaamde thema-onderzoeken of reality checks uitgevoerd. Dit zijn verdiepende onderzoeken over specifieke (actuele) onderwerpen. Hierbij gaat het niet alleen om het constateren en sanctioneren van overtredingen, maar ook om voorlichting (nalevingsondersteuning) en het delen van best practices.

2 Onderzoeks-/kennisvraag

Het evaluatieonderzoek wordt uitgevoerd conform art. 217a van de Provinciewet. De hoofdvraag van het onderzoek richt zich op doelmatigheid en doeltreffendheid.

In deze evaluatie willen we op meerdere onderzoeksvragen op elk van de zes toezichtgebieden een antwoord:

- 1) Hebben wij de beleidsdoelen uit het Beleidskader 2016-2019 gerealiseerd? En is dit op een doelmatige manier binnen de gestelde budgetten en formatie gelukt?
- 2) Bij de vaststelling van het Beleidskader 2016-2019 is ook de [Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant](#) gewijzigd. Hoe doeltreffend is deze verordening en wat zijn de effecten ervan in de praktijk?

Uit de evaluatie van het Beleidsplan IBT 2012-2015 bleek het volgende:

- a) Doelbereik was niet voor alle toezichtgebieden vast te stellen, omdat niet voor alle gebieden concrete doelen waren geformuleerd en omdat er maar beperkt zicht was op de resultaten;

- b) Toezichtgenieters waren kritisch op het gebruik van checklists en de manier waarop de provincie (schriftelijk) communiceert;
- c) De toezichstrategie is niet geëxpliciteerd;
- 3) Hoe zijn deze punten in het Beleidskader 2016-2019 opgepakt?

De afgelopen jaren hebben we voor verschillende doelgroepen diverse en factsheets en brochures over het interbestuurlijk toezicht gemaakt.

- 4) Wat is daar de impact van geweest bij bestuurders en ambtenaren?

3 Reeds beschikbaar onderzoek / literatuur

- 1) Tussenmeting herziene stelsel van Interbestuurlijk toezicht – Twynstra Gudde, Ministerie van BZK, 5 februari 2015
- 2) Evaluatie Interbestuurlijk Toezicht – Twynstra Gudde, 21 mei 2015
- 3) Briefadvies Interbestuurlijk Toezicht – Twynstra Gudde, 21 mei 2015
- 4) Evaluatie van de Wet revitalisering generiek toezicht – ProFacto, oktober 2017
- 5) Onderzoek Financieel Toezicht – Afdeling Financiële regelinggeving en Toezicht, Ministerie van BZK, januari 2018
- 6) Agenda toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht, Ministerie van BZK, december 2018.
- 7) Inzicht in de financiën, bestedingen en capaciteit van de afdeling
- 8) Monitoringsgegevens over de activiteiten van IBT
- 9) Uitvoeringsprogramma's en Jaarverslagen voor 2016, 2017 en 2018
- 10) Rapporten naar aanleiding van thema-onderzoeken (Ketenarchivering, Veiligheid langs het spoor, Emissies door veehouderijen, Externe veiligheid in bestemmingsplannen, Analyse financiën decentralisaties sociaal domein, Handreiking structureel begrotingssaldo)
- 11) Diverse factsheets en brochures

4 Resultaat / verwachte eindproduct

Rapport met daarin een evaluatie van de uitvoering van het Beleidsplan Interbestuurlijk toezicht 2016-2019. Een duidelijk, rapport van maximaal 40 pagina's dat een helder en feitelijk onderbouwd antwoord geeft op de onderzoeksvragen met een zelfstandig leesbare managementsamenvatting van maximaal 2 pagina's. In het rapport kan gebruik worden gemaakt van bijlagen.

5 Procesbeschrijving en planning

Wanneer	Wat?	Wie?
25-02-2019	Onderzoeksplan + Statenmedeling in BO Bestuur	Ingmar
12-03-2019	Onderzoeksplan + Statenmedeling in GS	Ingmar

13-03-2019	Onderzoekspresentaties van 3 bureaus	Ton, Ingmar, Luciënne
27-03-2019	Offerte binnen	Ton
01-04-2019	Start onderzoek	Extern
Juni 2019	Eerste resultaten bespreken	
Juli 2019	Besluitvorming GS	

6 Projectorganisatie c.q. overleg-/begeleidingsstructuur

Opdrachtgever: Sas Terpstra

Projectteam (begeleiden het onderzoeksbureau):

Ingmar Koch, Ton Bosman, Luciënne Pullen

Klankbord intern (collega's die meeleezen met de concept-rapportages):

Elles Breebaart, Teco Noordegraaf, Roberto Heijmerink, Ronald Bloemsma

Contracten met derden

Team Kennis en Onderzoek regelt het contract met het externe onderzoeksbureau.

7 Financiële paragraaf

2019	€15.000	0000118 Werkbudget IBT	01.03.01 Specifiek Toezicht
2019	€15.000	0002243 Onderzoek	01.01.30 Kennis & Onderzoek

8 Risicoanalyse (Risico- en kansenmanagement)

Het is belangrijk dat de evaluatie voor de zomervakantie is afgerond. Dat maakt de planning heel krap. Het is dus cruciaal om hier tijdens de uitvoering alert op te blijven.